

ABSTRAKT

Yersinia pestis je gramnegativní bakterie, která byla na konci devatenáctého století odhalena jako původce moru. *Y. pestis* je blízce příbuzná *Y. pseudotuberculosis*, od níž se liší přítomností určitých virulentních faktorů. Právě virulentní faktory umožňují *Y. pestis* efektivní přežití v hmyzích vektoru, kterým je blecha. Blecha poté zajišťuje úspěšný přenos bakterie na obratlovce, což je nejčastěji hlodavec, případně člověk. Bakterie je geneticky vybavena tak, aby unikla imunitnímu systému. Během lidské historie proběhly tři morové pandemie, Justiniánský mor, Černá smrt a moderní pandemie, u všech z nich byla pomocí aDNA z kosterních pozůstatků potvrzena přítomnost *Y. pestis*. Mor způsobil i epidemie v době bronzové. Sekvenace aDNA a zdokonalování molekulárních metod při studiu historických pandemií se jeví jako vhodná strategie pro pochopení možných budoucích pandemií. Pomocí aDNA lze zjistit nejen fylogenezi patogenů, ale je možné i sledovat změny genofondu populace napříč historií a jak v souvislosti s migracemi, tak i možnými změnami způsobenými samotným morem.

KLÍČOVÁ SLOVA

mor, bakterie, migrace, populace, mikrobiologie, starodávná DNA